

สรุปสถานการณ์ทางการค้าที่สำคัญ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๙)

สาธารณรัฐประชาชนจีน (The People's Republic of China)

๑. นโยบาย/แผน/มาตรการทางเศรษฐกิจการค้าที่สำคัญ

จีนใช้กลไกกำหนดราคาน้ำมันเพื่อรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจของประเทศ

- เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๙ สื่อ China daily ของจีนรายงานว่า รัฐบาลจีนมีการใช้กลไกการกำหนดราคาน้ำมันสำเร็จรูปเพื่อบรรเทาความผันผวนของตลาดโลกและรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจ ท่ามกลางความตึงเครียดในภูมิภาคตะวันออกกลางที่กระทบอุปทานน้ำมันดิบทั่วโลก โดยดำเนินนโยบายกำหนดรอบการปรับราคาและขอบเขตราคาที่ชัดเจน
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาและปฏิรูปแห่งชาติ (National Development and Reform Commission: NDRC) ประกาศปรับขึ้นราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินและดีเซลในประเทศ ในอัตราที่ต่ำกว่าที่ตลาดคาดการณ์ โดยปรับราคาน้ำมันเบนซินเพิ่มขึ้น ๔๒๐ หยวนต่อตัน และดีเซลเพิ่มขึ้น ๔๐๐ หยวนต่อตัน พร้อมกับระบุว่าการปรับขึ้นราคาแบบค่อยเป็นค่อยไป มีเป้าหมาย คือ
  - (๑) สร้างสมดุลระหว่างความมั่นคงด้านอุปทานกับความสามารถในการรับภาระต้นทุนของผู้บริโภค
  - (๒) ช่วยลดผลกระทบรุนแรงต่อภาคธุรกิจ
  - (๓) สะท้อนต้นทุนการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น ซึ่งหากอ้างอิงราคาตลาดโลก การปรับราคาครั้งล่าสุดอาจสูงถึง ๘๐๐ หยวน/ตันสำหรับเบนซิน และ ๗๗๐ หยวน/ตันสำหรับดีเซล
- ทั้งนี้ รัฐบาลจีนยังใช้ระบบเพดานราคาและราคาขั้นต่ำเพื่อรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจ ซึ่งจะทำให้ราคาน้ำมันในประเทศทรงตัวหรือปรับขึ้นเพียงเล็กน้อย แม้ราคาน้ำมันในตลาดโลกจะอยู่ในระดับสูงกว่าเกิน ๑๓๐ เหรียญสหรัฐ/บาร์เรล ขณะเดียวกัน รัฐบาลยังร่วมมือกับวิสาหกิจด้านพลังงานรายหลักของประเทศ (เช่น China National Petroleum Corp, China Petroleum and Chemical Corp และ China National Offshore Oil Corp) ในการรักษาเสถียรภาพของฝั่งอุปทานด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและขนส่ง กระจายแหล่งนำเข้าพลังงาน พัฒนาการผลิตพลังงานทางเลือก (เช่น แปรรูปถ่านหินเป็นน้ำมัน) และกำกับดูแลหน่วยงานท้องถิ่นให้เพิ่มความเข้มงวดในการควบคุมตลาด เพื่อป้องกันการเก็งกำไรและละเมิดนโยบายดูแลราคาน้ำมัน

การรับมือกับสถานการณ์วิกฤตพลังงานของจีน

- เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๙ สื่อ Deutsche Welle (DW) ของเยอรมันวิเคราะห์ว่า จีนยังสามารถรับมือกับวิกฤตพลังงานโลกที่เกิดจากสถานการณ์ในตะวันออกกลางได้ดี เพราะมีการเตรียมความพร้อมรับความผันผวนของอุปทานพลังงานโลกล่วงหน้ามาหลายปี ด้วยมาตรการสำคัญๆ ได้แก่
  - (๑) การสำรองน้ำมันดิบเพิ่มเติม โดยคาดว่า ปัจจุบันจีนมีปริมาณน้ำมันดิบสำรองสูงกว่า ๑ พันล้านบาร์เรล
  - (๒) ผลักดันการใช้รถยนต์พลังงานไฟฟ้าเพื่อลดการใช้น้ำมัน
  - (๓) เพิ่มการผลิตน้ำมันภายในประเทศ
  - (๔) กระจายแหล่งนำเข้าน้ำมันดิบให้หลากหลาย ทั้งจากรัสเซีย คาซัคสถาน และประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลาง แอฟริกาตะวันตก และลาตินอเมริกา

สำนักงานบริหารจัดการตลาดจีน (State Administration for Market Regulation: SAMR) ประกาศแผนงานส่งเสริมภาคเอกชน

- เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๙ สื่อ Global Times ของจีนรายงานว่า SAMR ได้ประกาศแผนงานปี ๒๕๖๙ เพื่อสนับสนุนการเติบโตของภาคเอกชน โดยกำหนดมาตรการสำคัญรวม ๓๔ ข้อ และกำหนดเป้าหมายสำคัญดังนี้
  - (๑) การขจัดอุปสรรคการพัฒนาตลาดภายในประเทศและส่งเสริมการเป็นตลาดเดียวที่มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ
  - (๒) การลดข้อจำกัดของภาคเอกชนในการเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน
  - (๓) การบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการผูกขาดและการกำกับดูแลการแข่งขันในตลาดอย่างเข้มงวดมากขึ้นโดยเฉพาะการแก้ปัญหาการแข่งขันด้านราคา ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสินค้าและบริการ ซึ่งสะท้อนว่า รัฐบาลจีนต้องการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและสร้างเงื่อนไขที่เอื้อต่อการดำเนินงานของบริษัทเอกชนมากขึ้น
- ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์ของจีนมองว่า แผนดังกล่าวมุ่งแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างที่เป็นอุปสรรคต่อการเติบโตของภาคเอกชนโดยตรง (อุปสรรคต่อการเข้าสู่ตลาด การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม หรือพฤติกรรมทางธุรกิจที่บิดเบือนกลไกตลาด) และเชื่อว่ามาตรการเหล่านี้จะช่วยรักษาระเบียบหรือกติกาตลาดคุ้มครองผู้บริโภค และสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีคุณภาพมากขึ้น

- SAMR ระบุว่า ภาคเอกชนของจีนยังคงเติบโตได้ดีในไตรมาสแรกของปี ๒๕๖๙ มีการจดทะเบียนบริษัทเอกชนใหม่จำนวน ๑.๙๗๙ ล้านแห่ง เพิ่มขึ้นร้อยละ ๗.๑ จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ซึ่งสูงกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมา

๒. สถานการณ์เศรษฐกิจการค้า

แนวโน้มการนำเข้าสินค้าอาหารของจีน และโอกาสทางการค้า

- สื่อ Global Times อ้างอิงถึงข้อมูลจากสื่อ People's Daily ของจีน ว่า ในช่วง ๔ เดือนแรกของปี พ.ศ. ๒๕๖๙ การนำเข้าอาหารของจีนมีมูลค่า ๔๐๙.๒ พันล้านหยวน (ประมาณ ๖๐.๓ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) ขยายตัวในอัตราร้อยละ ๔.๘ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยข้อสังเกตและประเด็นที่เกี่ยวข้องสืบเนื่องจากสถานการณ์ข้างต้น สามารถสรุปได้ ดังนี้

  (๑) การขยายตัวของมูลค่าการนำเข้าอาหารจากต่างประเทศ สะท้อนถึง แนวโน้ม “การยกระดับการบริโภค” ของผู้บริโภคในจีน ซึ่งเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของรายได้และการเปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิตซึ่งช่วยสร้างตลาดที่เปิดรับสินค้าคุณภาพสูงจากต่างประเทศ

  (๒) แนวโน้มการบริโภคของจีนมีแง่มุมที่น่าสนใจ ๓ ส่วน ได้แก่

  ๑. การยกระดับการบริโภคของประเทศจีนส่งผลให้สินค้านำเข้าในตลาดจีนมีความหลากหลายมากขึ้น

  ๒. การยกระดับการบริโภคของประเทศจีนส่งผลต่อการขยายตัวของโอกาสในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุตสาหกรรม และระบบนิเวศของอุตสาหกรรมอาหารนำเข้า

  ๓. ผู้บริโภคจีนพร้อมรับต้นทุนของคุณภาพและความสดใหม่ของสินค้านำเข้า ซึ่งเป็นโอกาสสำหรับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์และการขนส่งสินค้าแบบควบคุมอุณหภูมิ

- ทั้งนี้ การที่จีนนำเข้าอาหารจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น มิได้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารภายในประเทศของจีน แต่กลับช่วยส่งเสริมซึ่งกันและกันมากขึ้นในมิติของความหลากหลายของสินค้า การสร้างนวัตกรรม และช่วยให้ระบบนิเวศทางอาหารโดยรวมของจีนเข้มแข็งขึ้น

ภาคการผลิตของจีนยังเติบโต แม้เผชิญผลกระทบด้านพลังงานในตะวันออกกลาง

- เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๙ สื่อ China daily ของจีนรายงานว่า เดือนเมษายน ๒๕๖๙ ภาคการผลิตของจีนยังคงขยายตัวต่อเนื่องเป็นเดือนที่ ๑๒ ติดต่อกัน สะท้อนว่าเศรษฐกิจจีนยังมีแรงขับเคลื่อน แม้ทั่วโลกกำลังเผชิญปัญหาพลังงานและความไม่แน่นอนจากสถานการณ์ในตะวันออกกลาง
- นักวิเคราะห์จีนมองว่า การฟื้นตัวเกิดจากปัจจัยสำคัญ ได้แก่
  - (๑) รัฐดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจต่อเนื่อง โดยเฉพาะมาตรการการเงินและการคลังที่ช่วยเพิ่มการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของธุรกิจ
  - (๒) การเติบโตอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ (โดยเฉพาะการผลิตเทคโนโลยีขั้นสูง และการผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์) มีบทบาทต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจมากขึ้น
  - (๓) จีนรับมือกับสถานการณ์ในตะวันออกกลางได้ดี ทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศยังอยู่ในระดับสูง
  - (๔) จีนมีความพร้อมในการรับมือกับวิกฤตพลังงานมากกว่าหลายประเทศ เพราะมีทั้งคลังสำรองน้ำมันขนาดใหญ่ ศักยภาพการกลั่นน้ำมันสูง และโครงสร้างพลังงานที่ค่อนข้างหลากหลาย ซึ่งช่วยให้ความเสี่ยงต่อการขาดแคลนพลังงานในระยะสั้นยังอยู่ในระดับจำกัด
  - (๕) การส่งออกของจีนยังน่าจะแข็งแกร่ง แต่อัตราการขยายตัวอาจชะลอลงในปีหน้า
- แม้ภาคการผลิตโดยรวมยังขยายตัว แต่ภาคส่วนอื่นยังชะลอตัว โดยเฉพาะภาคก่อสร้าง (Purchasing Managers Index: PMI) ภาคก่อสร้างอยู่ที่ ๔๘.๐ ลดลงจากเดือนมีนาคม ๑.๓ จุด สะท้อนถึงการหดตัวของตลาดอสังหาริมทรัพย์ และภาคการลงทุนที่รัฐต้องเร่งกระตุ้นเพิ่มเติม

ประมวลข้อมูลจาก สพต. ณ กรุงปักกิ่ง